

Mesečni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 30. novembra 2015

Povzetek

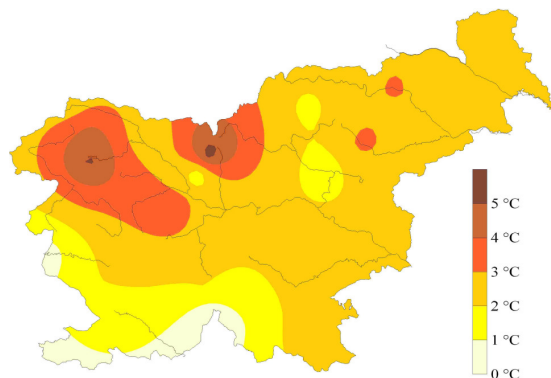
Ugodne vlažnostne in temperaturne razmere v tleh so v novembru ugodno vplivale na jesenski razvoj ozimnih posevkov, ki so do konca meseca razvili tretji list oziroma so se ponekod že razraščali. Slaba stran vpliva pretoplega vremena pa je bilo občasno ovirano utrjevanje posevkov proti zimski zmrzali. Povprečne dnevne temperature zraka so v začetku zadnje tretjine novembra padle pod vegetacijski prag 5 °C.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Zadnji mesec meteorološke jeseni je bil izjemno topel in suh, z nekaj snega. V jutrih se je po kotlinah zadrževala megla, ki se je čez dan razkrojila. Bolj trdovratna je bila na Goriškem in Obali. V prvi polovici meseca se je na nekaterih postajah ogrelo tudi nad 24 °C, marsikje so bili zabeleženi novembrski temperaturni rekordi. Povprečne dnevne temperature zraka so padle pod običajne vrednosti v tretji dekadi meseca, ko je večji del države zajelo sneženje. Meja sneženja se je večinoma spustila do nižin in naravo je prvič letos, sicer za kratek čas, prekrila snežna odeja. Nato se je nadaljevalo suho, vendar hladno vreme. Povprečna mesečna temperatura zraka je bila povsod po državi višja od dolgoletnega povprečja. Malce nad običajnimi vrednostmi se je gibala na Obali in jugozahodnem robu države, odklon se je povečeval proti notranjosti. V večjem delu države je temperatura zraka presegla povprečje do 3 °C, na severu ter severozahodu pa tudi do 5 °C. Najnižje dnevne temperature zraka so se v večjem delu države spuščale do -4 °C, na Goriškem in Koroškem tudi nižje, v Ratečah v najhladnejšem dnevu do -8,6 °C. Padavin je bilo le za vzorec, od 10 do 30 mm na zahodu, severu in severovzhodu, drugod do 50 mm oziroma v večini manj kot 50 % povprečnih vrednosti. V novembru se dan še vedno krajša, ob začetku meseca je bil dolg 10 ur in 6 min, ob koncu meseca pa le še 8 ur in 57 min. Pa vendar nas je sonce grelo od 115 do 145 ur, kar je visoko nad dolgoletnim povprečjem. V osrednji in jugovzhodni Sloveniji je bilo sončnih ur vsaj še enkrat več kot običajno.

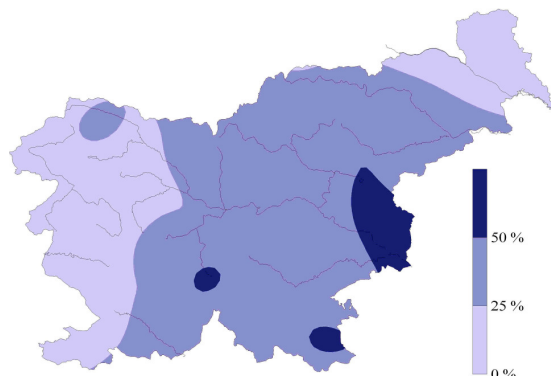
Mesečne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T, °C) in odklon mesečne povprečne temperature zraka od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	7.9	23.9	-4.8
Portorož let.	9.1	20.7	-3.0
Ljubljana	6.9	21.5	-1.5
Novo mesto	7.2	23.2	-2.2
Celje	5.6	22.0	-4.1
Maribor let.	6.4	23.6	-3.5
Murska Sobota	6.4	24.4	-3.5
Rateče	3.0	19.9	-8.6
Slovenj Gradec	4.3	22.5	-5.6

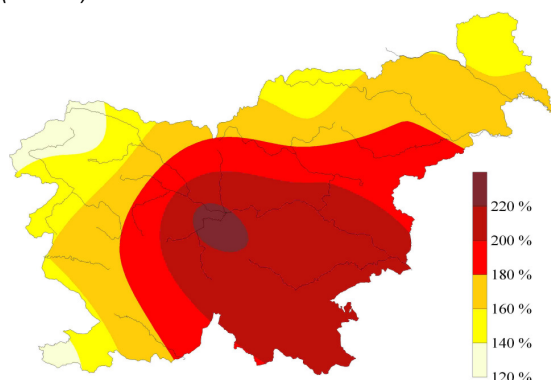
Mesečne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	18.3	20	10
Portorož let.	24.7	26	4
Ljubljana	44.8	25	5
Novo mesto	49.4	27	3
Celje	47.8	25	5
Maribor let.	29.6	28	2
Murska Sobota	10.4	28	2
Rateče	31.7	25	5
Slovenj Gradec	28.2	25	5

Mesečne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon mesečne vsote od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	144.9	9.6
Portorož let.	129.8	9.4
Ljubljana	127.9	8.2
Novo mesto	145.7	9.3
Celje	132.3	8.7
Maribor let.	146.9	9.2
Murska Sobota	114.1	8.7
Rateče	123.6	6.9
Slovenj Gradec	124.1	8.7

TEMPERATURA IN STANJE TAL

Tla so bila večji del meseca vlažna, po padavinah, občasno tudi čezmerno namočena. Povprečne mesečne temperature v globini med 5 in 10 cm so bile okoli 10 °C na Obali, drugod po Sloveniji med 6 in 9 °C. V zahodni in osrednji Sloveniji so bila tla do pol stopinje C hladnejša od povprečja, v vzhodni polovici države pa toplejša, a največ za 0,8 °C. Temperature tal so precej zanihale ob ohladih v prvi in zadnji tretjini novembra. V posameznih dneh so se v globini 5 cm tla ogrela na Primorskem do 17 °C, drugod od 10 do 15 °C, v globini 10 cm so bile najvišje temperature za od 0,5 do okoli 3 °C nižje. V zadnji tretjini novembra so se temperature tal v površinskem sloju približale ničli, pod njo pa se niso spustile.

Mesečna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	8.7	-0.2	0.4	17.0	9.0	-0.1	2.1	14.4
Portorož let.	10.0	-0.3	1.5	16.8	10.4	-0.3	4.0	14.2
Ljubljana	6.3	-0.4	1.2	10.1	6.9	-0.5	3.2	10.2
Novo mesto	*	*	*	*	*	*	*	*
Celje	7.4	0.7	2.4	12.4	7.6	0.5	3.4	11.0
Maribor let.	7.1	0.8	2.2	13.5	7.5	0.7	3.2	11.6
Murska Sobota	6.2	0.0	0.4	14.5	6.6	0.1	1.6	13.0

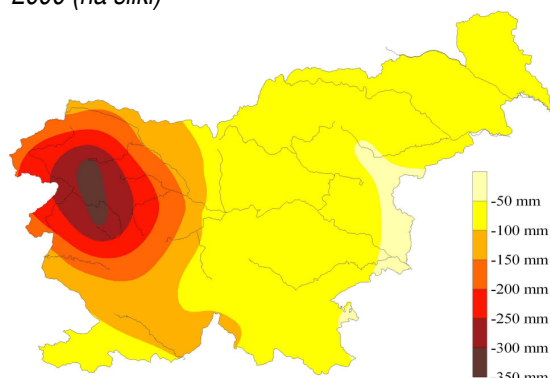
*ni podatkov

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Vodna bilanca v novembru je bila na Primorskem ter v Pomurju rahlo negativna, drugod pa so se vrednosti gibale do okoli 30 mm. Vrednosti so bile povsod po državi pod dolgoletnim povprečjem, v večjem delu je bilo odstopanje do 100 mm, na zahodu tudi večje, predvsem v Posočju in v goratem svetu, kjer je bila mesečna vodna bilanca tudi okrog 300 mm pod povprečjem. Povprečne dnevne vrednosti izhlapevanja pa so bile od 0,3 mm na Koroškem do okrog 1 mm na Obali.

Mesečne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm) ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	VB	ET ₀
Bilje	-9.8	28.1
Portorož let.	-6.7	31.4
Ljubljana	28.0	16.8
Novo mesto	23.7	25.7
Celje	26.3	21.5
Maribor let.	6.2	23.4
Murska Sobota	-10.3	20.7
Rateče	16.0	15.7
Slovenj Gradec	19.0	9.2

Mesečno in sezonsko število dni in največja debelina snežne odeje v mesecu in v obdobju mirovanja (cm)

Postaja	Sneg (dni)	Sneg (max)	Sneg_mir (dni)	Sneg_mir (max)
Bilje	0	0	0	0
Portorož let.	0	0	0	0
Ljubljana	2	2	2	2
Novo mesto	3	13	3	13
Celje	3	4	3	4
Maribor let.	0	0	0	0
Murska Sobota	0	0	0	0
Rateče	8	12	8	12
Slovenj Gradec	1	2	1	2

STANJE RASTLIN

Po obilno namočenem oktobru, se je preskrbljenost tal z vodo v novembru povsod po državi postopno zmanjševala, a pod mejo za rastline lahko dostopne vode se ni spustila. Obilne padavine na začetku zadnje tretjine novembra so talni vodni rezervoar ponovno napolnile. Ugodne vlažnostne in temperaturne razmere v tleh so omogočale jesenski razvoj ozimnih posevkov. Do konca novembra so pšenični posevki razvili tretji list oziroma so se tisti, ki so bili zgodaj sejani že začeli razraščati. Ječmen in rž, ki sta bila posejana vsaj dva tedna pred pšenico, sta se v novembru bujno razraščala. Kratkotrajna ohladitev v začetku novembra ni ovirala njihovega razvoja, posevki so november preživel v dobrem stanju, le sem ter tja je bilo opaziti rumenenje listnih vršičkov, kar je bila, po oceni kmetijske svetovalne službe, lahko tudi posledica prehranskega neravnovesja. Tudi oljna ogrščica se je bujno razrasla in je ob koncu novembra dosegala višino 20 cm. Na Dolenjskem, Notranjskem in na Gorenjskem je ozimne posevke 21. novembra za nekaj dni prekrila tanka snežna odeja. Takrat so tudi povprečne dnevne temperature zraka padle pod vegetacijski prag 5 °C, le dan ali dva kasneje od dolgoletnega povprečja. Le na obalnem območju in Goriškem so povprečne dnevne temperature zraka nad 5 °C vztrajale vse do konca meseca.

Če so bile temperaturne razmere večinoma ugodne za jesenski razvoj ozimin, pa so bile minimalne (nočne) temperature zraka občasno previsoke za utrjevanje posevkov. To uspešno poteka, če dnevne temperature zraka omogočajo asimilacijo in kopičenje sladkorjev v listih, nočne temperature pa so dovolj nizke, da onemogočajo dihanje oziroma izgubljanje nakopičenih sladkorjev iz listov.

NOVICE – izjemno toplo obdobje v novembru

Obdobje med 3 in 13. novembrom je bilo za to obdobje leta izjemno toplo. Na večini meteoroloških postaj, tudi tistih z nekaj desetletnim nizom meritev, so bile izmerjene nove rekordne vrednosti za november. V južni in vzhodni Sloveniji se je ponekod ogrelo tudi nad 24°C (Iskrba pri Kočevju 25,3°C, Dobljče pri Črnomlju in Ilirska Bistrica 24,8 °C, Murska Sobota 24,4 °C). Marsikje v notranjosti države je bila najvišja temperatura zraka v najtoplejših dneh tudi 10 °C ali več nad dolgoletnim povprečjem. Zaradi večinoma svežih juter je bilo sicer obravnavano obdobje po povprečni temperaturi v nižinah le malo toplejše od običajnih razmer. Nasprotno pa je bilo v višjih legah zaradi temperaturne inverzije povečini izjemno toplo. Na Kredarici, 2514 m nad morjem, od leta 1955 še ni bilo zabeleženo podobno toplo obdobje s povprečno temperaturo okoli 6,4 °C, kar ustreza običajni vrednosti julija in avgusta. Prejšnje najtoplejše enajstdnevno obdobje v novembru je bilo zabeleženo od 15. do 25. novembra 2009 s povprečno temperaturo 3,3 °C.

Več lahko najdete na povezavi:

http://meteo.arso.gov.si/uploads/probase/www/climate/text/sl/weather_events/zelo-toplo_3-13nov2015.pdf